

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија“ бр. 58/00, 44/02, 82/08,167/10 и 51/11) и член 22 став 1 од Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 44/95, 24/96, 34/96, 35/97, 82/99, 29/2002, 40/2003, 42/2003, 67/2004, 55/2005, 113/2005, 35/2006, 30/2007, 49/2007, 81/2008, 92/2008, 33/10, 116/10, 156/10, 18/11, 51/11, 6/12, 100/12, 24/13, 41/14, 116/14, 135/14, 10/15 98/15, 145/15, 30/16, 127/16 и 67/17), министерот за образование и наука донесе Наставна програма по *италијански јазик* (втор странски јазик) за I година на средното четиригодишно образование.

**НАСТАВНА
ПРОГРАМА**

I ГОДИНА

ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
БИРО ЗА РАЗВОЈ НА ОБРАЗОВАНИЕТО**

**СРЕДНО ЧЕТИРИГОДИШНО
ОБРАЗОВАНИЕ**

Скопје, 2018 година

1. ВОВЕД

Интеграцијата во европските структури подразбира добро образовани кадри кои познаваат и говорат повеќе странски јазици. Нашето општество има за цел да го следи идеалот на Советот на Европа за мултилингвалност и мултикултура, според кој како минимум се подразбира добро познавање на два странски јазици.

Современата настава по италијански јазик е насочена кон усните и писмените комуникациски компетенции проширени со социокултурните и интеркултурните компетенции. Централно место во наставата зазема ученикот како субјект во наставниот процес, при што посебно внимание се обрнува на неговиот когнитивно-афективно-социјален развој, односно на развојот на неговата самостојност во учењето и стекнувањето стратегии на учење како основа на доживотно учење.

Предметот *италијански јазик* (како втор странски јазик) е застапен во наставниот план за гимназиското образование и за уметничкото образование и како општообразовен предмет за средното стручно образование од прва до четврта година.

Предметот *италијански јазик* во прва година на четиригодишното средно образование се изучува како втор странски јазик со 2 (два) часа неделно, односно 72 часа годишно и има статус на задолжителен предмет.

Појдовна основа при изготвувањето на наставната програма за I (прва) година на средното образование претставува следниов документ:

- *Заедничката европска референтна рамка за јазиците* (теориските основи и целите на современата настава по странски јазици и нивоата на компетенции за комуникативна употреба на странскиот јазик)¹.

¹ Како ориентација во однос на нивоата на јазични компетенции кои учениците треба да ги постигнат на крајот од секоја година на средното образование се земаат насоките од *Заедничката европска референтна рамка за јазиците*, кои разликуваат вкупно шест нивоа на комуникативно користење на странскиот јазик:

- во подрачјето на елементарно ниво: A1 (подготвително ниво/*livello preparatorio*) и A2 (основно ниво/*livello elementare*);
- во подрачјето на самостојно користење на јазикот: ниво B1 (преодно ниво/*livello soglia*) и B2 (самостојно ниво/*livello indipendente*);
- во подрачјето на компетентно користење на јазикот: ниво C1 (напредно ниво/*livello avanzato*) и C2 (највисоко ниво/*livello di padronanza*).

Според сегашните услови за учење на италијанскиот јазик во Република Македонија, по 4 години настава (по завршувањето на IX одделение) учениците можат делумно да го постигнат нивото A2 (основно ниво).

По првата година учење на италијанскиот јазик во средно образование може да се достигне нивото A2 (основно ниво), по втората година во средно образование може да се достигне нивото A2 + (зајакнато основно ниво), по третата година учење на италијанскиот јазик во средно образование може делумно да се достигне B1 (преодно ниво), а по осум години учење (по завршувањето на IV година) може целосно да се достигне B1 (преодно ниво). Постигањето на компетенциите во согласност со наведените нивоа ќе биде прикажано преку очекуваните резултати во сите наставни програми за средно образование (за I, II, III и IV година).

2. ЦЕЛИ НА НАСТАВНИОТ ПРЕДМЕТ (од I до IV година)

- Да се стимулира изучувањето на италијанскиот јазик, да се развива интерес кон земјите во кои се зборува соодветниот јазик заради собирање информации од различни извори на тој јазик и развивање меѓукултурни врски;
- да се стимулира изучувањето на италијанскиот јазик заради економскиот и бизнис интересите на Република Македонија и франкофонските земји.

Ученикот/ученичката:

- да се оспособи за комуникација со другите, да ја почитува многујазичноста и да ја збогатува општата и јазичната култура;
- да формира критички однос кон својата и туѓите култури и да се оспособува за почитување на разликите, човековите права, другите култури и традиции.

3. ЦЕЛИ НА НАСТАВАТА ВО I ГОДИНА

Ученикот/ученичката:

- да формира и да развие јазични, комуникативни, интеркултурни компетенции за изучување на втор странски јазик;
- да развива способности за поврзување на стекнатите знаења од првиот странски јазик, мајчиниот јазик и други предмети при совладување на вториот странски јазик;
- да формира елементарни навики и умеања за слушање, говорење, читање и пишување преку изграден систем од знаења на јазични и реченички единици, фонетски, правописни, лексички и граматички поими;
- да развие способност за самостојно учење и самовреднување според *Заедничката европска референцијална рамка (Портфолио)*.

4. КОНКРЕТНИ ЦЕЛИ

Во табелата што следува дадени се општите теми од коишто произлегуваат поединечните.

Колоната **Цели** покажува што треба да постигне ученикот/ученичката за да се стекне со четирите вештини на комуницирање.

Во колоната **Активности** предложени се низа можни активности кои упатуваат на начините со кои можат да се реализираат целите.

Оперативните цели од колоната што следува произлегуваат од општите цели и покажуваат со кои јазични, комуникативни, социо-културни, интеркултурни компетенции учениците треба да се стекнат за да можат да комуницираат на темите предвидени за оваа година за изучување на италијанскиот јазик. Тие служат како основа за дефинирање на стандардите при оценувањето.

Колоната **Содржини/Компоненти** содржи комуникативни функции, лексички единици, граматички и интеркултурни содржини и претставува отворен избор за реализација на предвидените цели и активности. Во согласност со можностите на учениците и условите за работа, наставникот има слобода да ја дополни или скрати колоната притоа водејќи сметка учениците да ги стекнат потребните компетенции според поставените стандарди на знаење.

Во колоната **Примери/Поими** прикажани се по неколку примери и поими за секој елемент од претходната колона (Содржини/Компоненти) кои на наставникот ќе му послужат како насока за реализација на оперативните цели.

ТЕМИ
1. Јас и другите
2. Слободно време
2. Комуникација

Вештини	ЦЕЛИ	АКТИВНОСТИ
СЛУШАЊЕ	<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ да разбере едноставни упатства; ✓ да разбере глобално и детално значење на слушнат краток текст со содржина од секојдневниот живот; ✓ да издвои информации од краток едноставен слушнат текст од секојдневниот живот; ✓ да разбере некои невербални елементи употребени во познати комуникативни ситуации; ✓ да распознава основни интонациски модели; ✓ да користи различни стратегии за разбирање при слушање. 	<ul style="list-style-type: none"> • Бура на идеи. • Вежби за асоцијации. • Вежби за правење претпоставки, донесување заклучоци врз основа на наслови, слики, звучни сигнали, интонација, невербални елементи итн. • Слушање аудио/видеоснимки и говорот на наставникот. • Препознавање на значењето на пораката според интонацијата (радост, тага, страв, изненадување, воодушевување итн.). • Идентификување на зборови, структури и изрази во контекст. • Одговорање на прашања од типот <i>точно/неточно (vero/falso)</i>, отворени прашања или прашања со повеќечлен избор (QCM). • Подредување на дадените информации во табели. • Подредување зборови во реченица или текст. • Вежби со користење пантомима. • Поврзување слики со слушнат текст.

ЧИТАЊЕ	<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ глобално да разбере информативен текст проследен со визуелни документи; ✓ да разбере кратки и едноставни текстови напишани на стандарден јазик, со често употребувана лексика, вклучувајќи ја и интернационалната лексика; ✓ да разбере често употребувани кратенки; ✓ да разбере кратко и едноставно неформално писмо или порака; ✓ да разбере конкретни информации во натписи, соопштенија, плакати, реклами, проспекти; ✓ да разбере едноставно упатство за употреба на некој апарат; ✓ да користи дополнителни стратегии за разбирање на непознат текст со помош на контекстот, илустрираниот материјал или интернационалната лексика. 	<ul style="list-style-type: none"> • Бура на идеи. • Вежби за асоцијации. • Вежби за правење претпоставки, донесување заклучоци, врз основа на наслови, илустрации, фотографии, типографски и други елементи карактеристични за различни видови текст. • Поврзување текстови со слики. • Вежби со идентификување зборови и изрази. • Подредување зборови, реченици, пасуси, слики и сл., по логичен редослед. • Пополнување празни места во текстови, табели и реченици. • Одговорање на прашања од типот точно/неточно (vero/falso), отворени прашања или прашања со повеќечлен избор (QCM). • Давање наслови на одредени делови од текст. • Подредување на реченици и пасуси од краток и едноставен текст по логичен редослед.
---------------	---	--

ЗБОРУВАЊЕ	<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ да изговара цели реченици со правилна интонација, акцент и ритам; ✓ да има јасен изговор и покрај можноста од него да се побара да го повтори кажаното; ✓ да поставува едноставни прашања / да одговара на едноставни прашања во врска со личните податоци, семејство, интереси, вкусови, слободно време, и сл.; ✓ да даде краток и едноставен опис на лица, облека, настани и сл.; ✓ да искажува совет, намера, зачуденост/изненадување, желба и претпочитување; ✓ да користи и да развива сопствени стратегии за усно изразување. 	<p>а) Говорна интеракција:</p> <ul style="list-style-type: none"> • поставување прашања и одговарање на нив; • играње улоги според дадени модели; • учество во кратки и едноставни комуникативни ситуации од секојдневниот живот. <p>б) Усно искажување:</p> <ul style="list-style-type: none"> • опишување и раскажување според слики, видеоматеријали и сл.; • продукција на кратки искази; • прераскажување на кратки едноставни текстови на познати теми; • вежби со користење пантомима и мимика; • различни игровни активности од типот: глув телефон, бинго и сл.
------------------	---	--

Ученикот/ученичката:

- ✓ да ги познава и да ги почитува интерпункциските правила и правописот;
- ✓ да пишува зборови со приближна фонетска (но, не секогаш и правописна) точност која одговара на сопствениот устен вокабулар;
- ✓ да пополнува формулари;
- ✓ да пишува кратки пораки за поканување, прифаќање/одбивање;
- ✓ да пишува куси насочени состави во кои се опишуваат лица, места, предмети, минати настани и се искажуваат лични чувства, интереси, доживувања и искуства;
- ✓ да ги препознава најчестите кратенки во СМС пораки или електронска порака и да ги преформулира во зборови на стандарден јазик;
- ✓ да гради сопствени стратегии за совладување на писменото изразување на италијански јазик.

- Подредување зборови во слеана низа.
- Пишување по диктат.
- Пополнување формулари.
- Довршување реченици или краток текст.
- Пополнување текстови со испуштени зборови.
- Пишување пораки, кратки пријателски писма, честитки, разгледници, електронски пораки.
- Пишување краток едноставен состав (од 60-80 збора) според дадени слики, аудитивни или Визуелни информации, или насоки од наставникот.
- Вежби со претворање кратенки во зборови на стандарден јазик.
- Подредување реченици и/или параграфи од даден текст.
- Групна изработка на постер.
- Самостојна изработка на тематски постери и сл.

Оперативни цели	Содржини/Компоненти	Примери/Поими
<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> да побара/да даде информација при прв контакт (име, адреса, професија, интереси); да претстави и опише друго лице; да искаже зачуденост/изненадување; да поканува и да одговара на покана за излегување, викенд, одмор, забава, да искаже инсистирање; 	<p>А) Комуникативни функции</p> <p><i>Барање/давање информации при први контакти</i></p> <p><i>Претставување и опишување друго лице</i></p> <p><i>Искажување зачуденост/изненадување</i></p> <p><i>Поканување/прифаќање и одбивање/честитање/инсистирање</i></p>	<p>Buon giorno! Mi chiamo John. Sono inglese, di Londra. Sono qui per iscrivermi al corso d'italiano. Abito in via Garibaldi al numero 15. Il mio numero di cellulare è 0039 347 259 682.</p> <p>Buon giorno, ragazzi! Sono Giovanni Martini, il vostro nuovo insegnante di musica. Vengo da Roma dove ho lavorato un paio d'anni in un liceo scientifico. Sono anche musicista, suono la chitarra e mi piace comporre la musica e scrivere testi di canzoni.</p> <p>La mia migliore amica si chiama Laura, ha quindici anni. È nata a Bologna ma adesso vive a Torino con i suoi genitori e suo fratello. Frequenta il liceo classico. La scuola le piace perché passa tutta la giornata insieme ai compagni di classe e perché si imparano cose nuove. È una ragazza allegra e curiosa ma anche responsabile, precisa. Fa i compiti con molto entusiasmo. Parla bene l'inglese ma capisce un po' anche il giapponese. Adora la musica e lo sport. Ama la natura e gli animali. Non le piacciono le persone pigre e arroganti.</p> <p>Non posso crederci! Ho vinto alla lotteria! Sul serio? Non ti ricordi di me? Com'è possibile! Veramente incredibile! Da non credere!</p> <p>Ragazzi, guardate, c'è anche il mio cantante preferito. Non credo ai miei occhi!</p>

<ul style="list-style-type: none"> • да ги опише своите интереси (уметност и култура); • да побара/даде информации во продавница за облека: за цената, за големината, за начинот на плаќање; • да даде упатства за користење на модерни технологии; • да дава совети; • да искаже намера; • да изрази желба и претпочитување; 	<p><i>Опишување на своите интереси од областа на уметноста и културата (кино, театар, итн.)</i></p> <p><i>Барање/давање информации во продавница за облека</i></p> <p><i>Искажување упатства</i></p> <p><i>Давање совети</i></p> <p><i>Искажување намера</i></p>	<p>Cosa fai sabato mattina? Che ne dici di andare al parco? /Ti va di venire con noi in pizzeria? Sì, certo! / Sì grazie, con piacere! / D'accordo! /Perché no! /Certo, è una bella idea! / Va bene, dove ci incontriamo? Mi dispiace, ma non posso, sarà per un'altra volta./ Non insistere, non cambierò mai idea./ Mi piacerebbe, ma devo studiare./Purtroppo non posso, ho un altro impegno. Ma dai, ci saranno anche Luca e Fabio.</p> <p>Io sono un grande appassionato di cinema. Vado al cinema almeno una volta alla settimana. Mi piacciono molto le commedie romantiche ma anche i film d'azione. Roberto è appassionato di arte. L'arte moderna è la sua vera passione. Non perde mai l'occasione di visitare le mostre d'arte. Può ammirare dal vivo ciò che ha studiato sui libri di scuola.</p> <p>Scusi, signora, vorrei vedere quella t-shirt bianca? – Certo! È di cotone? – No, è di lino. Quanto costa?/Quanto viene? C'è uno sconto? Costa 25 euro, ma c'è uno sconto del 30%. È possibile pagare con la carta di credito?</p>
---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • да опише минати настани од својот живот и да искаже впечатоци во врска со нив; • да ги разбира и да ги користи најчесто употребуваните кратенки во секојдневниот говор и во СМС и електронски пораки; 	<p>Изразување желба и претпочитување</p> <p><i>Опишување на минат настан</i></p> <p><i>Допишување со своите врсници со помош на кратенки</i></p> <p>Б) Лексички единици:</p> <p>1. <u>Јас и другите</u></p> <p><i>Лични податоци</i> <i>Интереси, вкусови</i> <i>Семејство</i></p> <p><i>Професии</i></p>	<p>Gino, attiva il blocco dello schermo del tuo telefonino! Non dimenticare di attivare anche le opzioni di backup! Compra anche la custodia!</p> <p>Dovresti studiare di più! Dovrebbe mangiare di meno.</p> <p>Vorrei comprare quell'appartamento, quanto costa?</p> <p>Vorrei tanto comprare il nuovo modello di NOKIA! Preferirei vivere in un paese più tranquillo e con meno traffico.</p> <p>Due anni fa sono andata in vacanza a Siena, in Toscana. Ho visitato i luoghi più belli della città. Una sera, in Piazza del Campo, suonava una banda musicale. C'erano molti spettatori. I musicisti erano bravissimi. Ho passato davvero una serata magica.</p> <p>Ciao, cm va? = Ciao, come va? Dove 6? = Dove sei? Xké non vieni? = Perché non vieni? 80 tanta voglia di vederti. = Ho tanta voglia di vederti. TVB = Ti voglio bene. TVTB = Ti voglio tanto bene.</p>
--	--	---

	<p><i>Физички изглед</i></p> <p>2. <u>Слободно време</u></p> <p><i>Уметност, култура</i></p> <p><i>Купување (облека, модни додатоци, бои, материјали, попусти, плаќање и стил)</i></p> <p>3. <u>Комуникација</u></p> <p>Нови модерни технологии за комуникација: мобилни телефони, таблети, компјутер</p>	<p>Lo stato civile: celibe, nubile, sposato/a</p> <p>La famiglia, il parente, i genitori: la madre/il padre, il marito/la moglie, il figlio/la figlia, il fratello/la sorella, i nonni: il nonno/la nonna, il bisnonno/ la bisnonna, il cugino/la cugina, lo zio/la zia, il/la nipote, il cognato/la cognata, il suocero/la suocera, il genero/la nuora, sposarsi, divorziare, fidanzarsi</p> <p>Le professioni: l'ingegnere, il medico , l'informatico, l'insegnante, il farmacista, il macellaio, il fornaio, il meccanico, l'idraulico, lo scrittore, l'attore, l'illustratore, il disegnatore di fumetti ecc.</p> <p>L'aspetto fisico: alto, basso, di media statura, grasso, paffuto, magro, snello, forte, robusto, atletico, gracile, esile, biondo, castano,moro, calvo ecc.</p> <p>I capelli: naturali, colorati, rossi/ biondi/ neri/ castani/ grigi/ bianchi, ricci/ lisci/ mossi, lunghi/ corti/di media lunghezza, ecc.</p> <p>Gli occhi: grandi/ piccoli, blu/ verdi/ azzurri/ marroni/ neri</p> <p>Il viso/la faccia: tondo, ovale, pallido, magro</p> <p>la barba, i baffi</p>
--	---	--

	<p>Социјални мрежи, имејл, Интернет</p> <p>Кратенки во секојдневниот живот, во електронски и во СМС пораки</p> <p>В) Граматички содржини</p> <p>Повторување и продлабочување на:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ritmo, intonazione, accento - presente indicativo - imperativo diretto (regolare e irregolare) - comparativo e superlativo (relativo e assoluto) – Forme 	<p>l'arte, la galleria d'arte, la pittura, la scultura, l'architettura, la musica, il pittore, lo scultore, il musicista, il compositore, l'attore, il teatro, il cinema la mostra d'arte, visita al museo</p> <p>l'abito, i vestiti, la maglietta, il maglione, la t-shirt, il pullover, la gonna, i pantaloni, la sciarpa il braccialetto, la collana, la cintura, la borsetta, gli occhiali il tessuto: cotone, lana, lino, seta lo stile: moderno, classico, elegante, sportivo, casual comprare, cambiare, provare, il camerino, i saldi, le offerte speciali pagare bancomat/ in liquido/in contanti, la carta di credito, lo scontrino</p> <p>il cellulare/il telefonino, il tablet, il computer, il portatile, il monitor, il mouse, la tastiera, lo schermo, le cuffie, la stampante; la rete, il sito web, Il blog, l'indirizzo di posta elettronica, l'indirizzo internet, l'account chattare, comunicare via Skype, inviare/ricevere un SMS, navigare in internet, accendere, spegnere, stampare, sopprimere, scaricare, copiare, cliccare, salvare, incollare, zippare, cercare, selezionare</p> <p>Cel = cellular ,Tel = telefono, Nm = numero, Se# = settimana , Msg = messaggio, x fv = per favore , -male = meno male, disc = discoteca, 6 la + = sei la migliore, t tel + trd = ti telefono + tardi, Vng dp = vengo dopo, MMT+ =</p>
--	---	--

	<p>regolari e alcune forme irregolari</p> <ul style="list-style-type: none"> - pronomi diretti ci/ne - avverbi di quantità: molto, tanto, troppo, poco, abbastanza - aggettivi qualificativi <p>• Морфологија</p> <p><i>Verbo:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> -Passato prossimo/imperfetto - Passato prossimo -verbi riflessivi -verbi modali - Condizionale presente -Gerundio - stare+gerundio 	<p>mi manchi tantissimo, x = per, x me = per me, Cvd = ci vediamo dopo</p> <p>Tvb = ti voglio bene, Tvtb = ti voglio tanto bene, Ke = che, TaT = ti amo tanto, Risp = rispondimi, xxx = tanti baci, Amò =</p> <p>Amore, Ap = a presto, c6? = ci sei?, ASP =<i>aspetta</i>, dmn/doma = domani</p>
--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • да развие позитивен став не само кон сопствениот културен идентитет, туку и почит кон другите култури; • да развие љубопитност и интерес кон другите култури; • да ги сфати комплексноста и значењето на изучувањето на културата, како и на предизвиците кои произлегуваат од живеењето во мултиетничка средина; • да развие вештини за воочување на културните 	<p>-Aggettivi e pronomi possessivi/il nostro/i nostri; la nostra/le nostre; il/la/i/le loro</p> <p>Pronome: -pronomi diretti nei tempi composti (con il passato prossimo)</p> <p>Avverbio: -di modo che termina in -mente</p> <p>Г) Интеркултурни содржини</p> <p>La famiglia italiana/macedone</p>	<p>Quando <i>tornavo</i> a casa, ho incontrato Fulvio./ Mentre Renata <i>leggevo</i> un libro, <i>ha sentito</i> degli strani rumori.</p> <p>Marco si è alzato tardi stamattina. Elena si è divertita molto alla festa di compleanno di Marco.</p> <p>Non sono potuta venire in gita con voi. Paolo ha dovuto aspettare molto.</p> <p><i>Vorrei fare</i> il giro del mondo. <i>Potrebbe</i> chiudere la finestra, per favore! Ti <i>piacerebbe</i> suonare nel nostro gruppo musicale? <i>Sarebbe</i> interessante visitare anche i monumenti meno conosciuti.</p> <p><i>Uscendo</i> dal negozio ho incontrato per caso Maria. Mangio <i>guardando</i> la televisione. Ringrazia e saluta <i>uscendo</i> dal negozio</p> <p><i>Sto giocando</i> al pallone con Ernesto. <i>Stiamo partendo</i> per il viaggio.</p> <p><i>Il nostro</i> film ha vinto l’Oscar.</p>
---	--	---

<p>сличности и разлики и критичко преиспитување на културните стереотипи како основа за развивање меѓукултурна толеранција и разбирање.</p>	<p><i>L'arte e la cultura in Italia/ in Macedonia</i></p> <p><i>La moda e lo stile in Italia/ in Macedonia</i></p> <p><i>La tecnologia moderna e le reti sociali nella vita degli italiani/In Macedonia</i></p>	<p><i>I nostri</i> concerti sono sempre pieni. Dove lavora <i>vostro</i> padre? <i>La loro</i> casa è bellissima. <i>I loro amici</i> vengono dalla Francia. <i>Il mio</i> amico e <i>il tuo</i> non vanno mai d'accordo.</p> <p>Hai invitato a cena tutti i tuoi amici? Sì, <i>li</i> ho invitati. Quando hai incontrato Paola? <i>L'</i>ho incontrata mezz'ora fa.</p> <p>Ti spiego tutto brevemente. Ti devi comportare civilmente. Parla lentamente, non capisco bene la lingua!</p> <p>La famiglia italiana moderna è composta dai genitori ed uno o due figli. Entrambi i genitori generalmente lavorano fuori casa. Ci sono ancora abitudini che legano la famiglia del passato a quella del presente. Le famiglie italiane si riuniscono sempre per almeno un pasto al giorno. La cena è un momento quando tutti i membri della famiglia hanno la possibilità di stare insieme. Spesso i nonni paterni o materni vivono in casa con uno dei figli o nella stessa città di uno dei figli. Gli italiani</p>
---	---	--

		<p>sono sempre pronti ad aiutare i loro parenti nel campo del lavoro o nelle difficoltà economiche. In occasione delle feste religiose (Natale e Pasqua) o di quelle familiari (battesimi, matrimoni) la famiglia italiana è sempre riunita.</p> <p>L'Italia è il paese che possiede la più alta presenza di siti culturali. Il paese ha la metà dei tesori d'arte del mondo. La tradizione italiana è una delle più importanti della storia d'arte. In varie epoche l'Italia è stata il centro dell'arte, dell'architettura, della letteratura, della musica ma anche della cinematografia e della moda. Tra gli artisti italiani più famosi sono: Michelangelo, Leonardo da Vinci, Caravaggio, Giuseppe Verdi, Marcello Mastroianni, Sofia Loren, Roberto Benigni ecc.</p> <p>Il Festival internazionale del film di Roma, il Festival del film di Venezia, il Giffoni film festival</p> <p>Gli stilisti italiani più conosciuti sono: Versace, Armani, Dolce& Gabbana, Trussardi, Prada, Moschino...</p> <p>I giovani italiani apprezzano molto le nuove tecnologie. Amano le reti sociali come : Facebook, Snapchat, Instagram, Google+, Twitter, Pinterest, ecc. perché permettono loro di comunicare con persone provenienti da tutto il mondo in tempo reale.</p>
--	--	--

5. ДИДАКТИЧКИ ПРЕПОРАКИ

Целта на овие дидактички препораки е да му/и помогнат на наставникот/наставничката да ги постигне поставените цели применувајќи во наставата најнови сознанија од подрачјето на дидактиката и методиката на наставата по странски јазици, педагогија и психологија, т.е. позитивни домашни и странски искуства поврзани со наставата и учењето на италијанскиот јазик, но притоа да не ја ограничува неговата/нејзината креативност.

Во планирањето на наставата за прва година земени се предвид содржините во наставните програми по другите предмети кои се изучуваат во прва година, односно почитуван е принципот на меѓупредметно поврзување по однос на целите и содржините со акцент на интегрираното поврзување со содржините од мајчиниот јазик.

Фокус на внимание на современата настава е ученикот/ученичката и процесот на учење. Треба да се почитуваат возраста, потребите, интересите на учениците. Наставникот не е повеќе единствен извор на знаења и информации и неговата улога не е само пренесување на знаења. Неговата улога е да ги поттикнува учениците да користат и други извори на знаења и информации и да ги учи како да учат.

При изборот на активностите треба да се води сметка за диференцијацијата и разновидноста. Треба да се одберат или адаптираат активности кои би одговарале на различните стилови на учење (визуелен, аудитивен, кинестетички); различните видови интелигенција (вербална-лингвистичка, математичко-логичка, музичко-ритмичка, визуелно просторна и други), како и на нивоата на знаењата на учениците.

Треба да се има предвид дека менувањето на различни форми на работа во наставата (фронтална, индивидуална и работа во парови и групи, истражувачка работа, работилници), како и менувањето на пократки и подолги, побучни и потивки активности, периоди на сконцентрирано внимание и опуштање на учениците за време на часот, ја подобруваат мотивацијата за учење.

Наставата по италијански јазик се заснова на холистичко учење кое ги опфаќа когнитивните, афективните и моторните аспекти на учениците, односно наставникот ќе ги интегрира различните компоненти со што јазикот ќе се учи на функционален начин.

Согласно горенаведеното, по странски јазик не може да се определи, односно не е можно да се планира бројот на часовите по одделни компоненти.

Наставата за оваа возрасна група се ориентира на когнитивното учење со зголемено објаснување на јазичните структури со свесна примена на јазичните структури во контекст и постапно воведување на граматичкиот метајазик. Во овој период се настојува воедначено да се развиваат говорната и писмената комуникација. Тоа значи дека се обрнува

подеднакво внимание на сите јазични вештини: слушање и читање со разбирање, говорење како од аспект на говорна интеракција, така и од аспект на говорна продукција, како и компонентата „Пишување“.

Неопходно е да се развива интеркултурна компетенција на учениците не само кога се работи на предложените интеркултурни содржини во програмата туку преку различни активности поврзани со лексички, граматички и комуникативни содржини на кои се работи во текот на учебната година.

Наставникот треба да ја поттикнува и развива автономијата на учениците преку активности и задачи кои ги оспособуваат учениците да ја преземат одговорноста за своето сопствено учење и знаењето кое го стекнуваат во формален контекст на учење (во училишца) и да го користат надвор од неа. Од ова произлегува дека на часовите по италијански јазик се стекнуваат основни јазични и социопрагматични знаења и знаења кои се врзани со самиот процес на учење.

Од сето наведено произлегува дека наставникот треба да ги учи учениците како полесно и побрзо да учат, како да го сочуваат наученото и како да го користат знаењето во нови ситуации, надвор од училишцата. Наставникот треба да ги запознава учениците со целите и содржините на активностите/задачите/материјалите и стратегиите на учење кои тие ги применуваат на повисоките нивоа на учење.

Од наставникот се очекува да ги учи учениците да развиваат и применуваат стратегии на успешно учење.

Наставни средства:

- комплет одобрен учебнички систем;
- пакет прирачен материјал за наставникот (флешкарти, постери и друго);
- ЦД плејери, ЦД со снимени текстови, песни и слични материјали; компјутер со соодветен софтвер; ЦД - РОМ, ТВ со ДВД
- други извори на учење во непосредна околина – предмети, нагледни средства, во просторијата каде се изучува италијанскиот јазик;
- ЛЦД проектор;
- интерактивна табла;
- Интернет пристап, образовни софтвери;
- речници, списанија за наставникот и учениците.

6. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Во текот на наставата редовно се следат и вреднуваат постигањата на учениците, се прибираат показатели за нивните активности, мотивираноста за учење, соработката со другите ученици и сл. (формативно оценување). Секоја активност на часот при која учениците ја искажуваат јазичната активност, било на рецептивно, репродуктивно или продуктивно ниво, дава можност за воочување на напредокот и негово вреднување. Тоа значи дека евалвацијата се врши како интегрален дел на самиот наставен час, а не како изолиран чин. Многу е важно при постапките на проверка на знаењето, како и оценувањето на ученикот, тие постапки да не се разликуваат од вообичаените активности на часот, односно учениците не треба посебно да се издвојуваат од групата при проверката на усното јазично реагирање.

Важно е поголем акцент да се стави на позитивните аспекти на напредокот на учениците, т.е. на она што ученикот го знае, а не она што не го знае. Важно е секој напредок да се награди соодветно, бидејќи на учениците им е потребна повратна информација за остварениот успех, што може да биде усна и писмена пофалба или позитивна реакција изразена на невербален или вербален начин.

Оценувањето на постигањата на учениците треба да биде транспарентно и согласно нивоата од Блумовата таксономија. Учениците треба однапред да бидат запознаени со критериумите и начинот на оценување.

Вреднувањето на напредокот на учениците ќе се врши со бројчани оценки во текот на училишната година. Ученикот треба да биде вреднуван со 8 оценки во текот на учебната година (4 оценки во првото и 4 во второто полугодие). Од вкупно 8 оценки, 4 ќе се базираат на писмени проверки, а другите 4 ќе се базираат на усни, комуникативни проверки и индивидуални и групни изработки на проекти. Критериумите за формирање оценка треба да се експлицитни како за ученикот, така и за родителот, т.е. да се објаснат уште на почетокот од учебната година и наставникот да се придржува до тие критериуми. Како критериуми можат да се земат: оценките од писмените работи/тестови, оценките од усното искажување/активноста на час, изработката на домашни работи, изработката на презентации, проектни задачи, учество во проекти. Со цел на родителите да им се овозможи увид во напредувањето на нивните деца и во нивниот процес на учење пожелно е да се воведат *Европското јазично портфолио*. Портфолиото на учениците им помага учењето да го сфатат како процес на стекнување знаења и вештини во кои тие се активни учесници. Притоа ги поттикнува на размислување за успешните стратегии на учење, за проценка на постигнатите знаења и вештини, како и за индивидуалните желби и планови за напредување во изучувањето на странскиот јазик.

На крајот на прва година учениците ќе бидат оценети со бројчана оценка.

7. СТАНДАРДИ ЗА ОЦЕНУВАЊЕ

Стандардите за оценување треба да произлегуваат од поставените цели и очекуваните резултати.

При составувањето на стандардите за оценување треба да се користат формулации од листата на активни глаголи со кои би требало да се дефинираат целите според нивоата од Блумовата таксономија. Глаголот укажува на очекуваните резултати од учењето и директно произлегува од конкретните цели во наставата. Сакаме да напоменеме дека и покрај тоа што еден ист глагол може да се појави во различни нивоа на знаење, постои разлика во користењето на тој глагол. Таа разлика произлегува од дефиницијата на даденото ниво, што укажува на тоа дека глаголите треба да се гледаат во контекст на нивото на знаењето што го илустрираат.

Следуваат табели на стандарди на оценување кои на наставникот можат да му помогнат при одредувањето на нивоата на знаења и вештини на учениците од прва година на средното образование.

Тема: ЈАС И ДРУГИТЕ	
Ниво на постигање	Стандард
ПОМНЕЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Разликува учтиво од неформално обраќање; • препознава изрази за искажување зачуденост/изненадување, намера, желба и претпочитување; • препознава и именува поими поврзани со темата: Јас и другите.
РАЗБИРАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира глобално краток слушнат и/или пишан текст во кој се опишуваат семејни врски; • разбира невербални елементи во комуникацијата со други луѓе; • поврзува слики со текст, слушнат или прочитан, во кој се опишуваат лица; • поврзува дефиниции со соодветните поими што означуваат семејни и пријателски врски.
ПРИМЕНА	<ul style="list-style-type: none"> • Употребува новоусвоени изрази и поими при играње по улоги во нови ситуации на разменување информации; • зборува за своите намери, желби и претпочитувања применувајќи ги новоусвоените изрази и поими; • искажува зачуденост/изненадување.
АНАЛИЗА, СИНТЕЗА И ВРЕДНУВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Издвојува информации од краток слушнат текст; • претставува и опишува лица во кус насочен состав; • се претставува себеси, своите вкусови и интереси во кус насочен состав; • донесува заклучоци врз основа на наслови, илустрации, фотографии, и други елементи карактеристични за различни видови текст.

Тема: СЛОБОДНО ВРЕМЕ	
Ниво на постигање	Стандард
ПОМНЕЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Препознава поими од уметност и култура при усна комуникација; • именува поими од област на уметност и култура; • препознава и набројува делови од облека при усна комуникација; • именува бои, материјали и дезени на облека; • именува поими кои означуваат видови настани од културата.
РАЗБИРАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира глобално слушнат и/или пишан текст поврзан со темата: Слободно време; • разбира невербални елементи во комуникацијата; • ги разбира прашањата од соговорникот на тема: Слободно време; • со свои зборови кажува или парафразира основни информации од текст на тема: Слободно време; • со свои зборови кажува или парафразира основни информации од кус текст на тема слободно време; • разбира кратки едноставни покани и одговори на покани; • поврзува слики на предмети со соодветните описи во краток слушнат и пишан текст.
ПРИМЕНА	<ul style="list-style-type: none"> • Игра по улоги во ситуација на купување облека во продавница применувајќи новоусвоени основни изрази и поими; • игра по улоги при поканување/одговарање на покана и инсистирање применувајќи новоусвоени основни изрази и поими; • применува новоусвоени основни изрази и поими при раскажување на минат настан; • раскажува, усно и во краток насочен состав впечатоци од посета на изложба, на музеј, на културна манифестација; • решава вежби со дополнување во нови контексти.
АНАЛИЗА, СИНТЕЗА И ВРЕДНУВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Издвојува информации од краток едноставен слушнат и/или пишан текст поврзан со темата слободно време; • пишува кратки пораки за поканување/прифаќање или одбивање на поканата за одење на настан од културата и уметноста; • краток насочен состав во кој опишува минат настан; • издвојува добри и лоши моменти од еден настан од краток слушнат и/или пишан текст;

	<ul style="list-style-type: none">• класифицира во посебни колони, во табела, поими што означуваат женска и машка облека;• донесува заклучоци за тема на слушнат и пишан текст врз основа на наслови, илустрации, фотографии;• донесува заклучоци за позитивни или негативни искуства од патување од краток слушнат или пишан текст.
--	--

Тема: КОМУНИКАЦИЈА

Ниво на постигање	Стандард
ПОМНЕЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Ги препознава најчесто употребуваните поими од комуникацијата преку Интернет; • ги именува најчесто употребуваните поими од комуникацијата Интернет; • ги препознава најчесто употребуваните кратенки во електронски пораки и СМС пораки од страна на младите; • ги именува најчесто употребуваните кратенки во електронски пораки и СМС пораки од страна на младите.
РАЗБИРАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира глобално упатство за користење на телефон, компјутер и Интернет; • ги разбира основните поими што се употребуваат при работењето со компјутер; • го објаснува значењето на најчесто употребуваните поими од комуникацијата по пошта и преку Интернет; • го објаснува значењето на најчесто употребуваните кратенки од италијанскиот стандарден јазик.
ПРИМЕНА	<ul style="list-style-type: none"> • Употребува кратенки при пишување електронски пораки и СМС пораки на италијански јазик; • решава вежби со дополнување на текст со најчесто употребуваните кратенки од италијанскиот стандарден јазик; • пишува кратка порака применувајќи ги новоусвоените кратенки од италијанскиот стандарден јазик.
АНАЛИЗА, СИНТЕЗА И ВРЕДНУВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Издвојува информации од едноставен текст поврзан со темата комуникација; • споредува кратенки од италијанскиот јазик и од мајчиниот јазик; • претвора зборови од стандардниот јазик во кратенки и обратно.

8. ПРОСТОРНИ УСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗИРАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Програмата во однос на просторните услови за реализација се темели на нормативот за простор донесен од страна на министерот за образование и наука.

Просторните услови и опременоста на училиниците за успешна реализација на наставната програма за прва година треба да се во согласност со општиот норматив за опременост за реализирање на наставните програми за прва година на средното образование.

Се препорачува заради полесен визуелен контакт меѓу учениците и за да слушнат добро што се зборува, како и најоддалечениот ученик да има преглед на училиницата, клупите да бидат наредени на следниот начин: повеќе клупи доближени заедно, разни варијанти на буквата П, како и преместување и групирање на столчињата по потреба (при работа во групи).

9. РЕЗУЛТАТИ ОД УЧЕЊЕТО

Ученикот/ученичката:

- го разбира значењето на лексичките единици предвидени за усвојување согласно барањата на наставната програма и може да ги репродуцира и употребува во соодветни говорни ситуации;
- разбира куси искази и текстови со позната и помалку позната тематика (глобално и селективно);
- комуницира во едноставни и посложени задачи кои бараат размена на информации на познати теми и активности;
- опишува користејќи фрази и едноставни искази со цел да искаже сопствени искуства, ставови и мислења, притоа користејќи едноставен јазик и граматички структури согласно барањата на наставната програма;
- чита и идентификува конкретни информации во даден текст и глобално разбира куси наративни текстови;
- пишува куси насочени дескриптивни и наративни состави (кратка порака, опис), со правилна примена на интерпункциските знаци;
- има информации од културата на земјите со италијански говорен јазик;
- користи ИКТ во содржини од предметот.

10. НОРМАТИВ ЗА НАСТАВЕН КАДАР

Наставата по наставниот предмет *италијански јазик* (втор странски јазик) за I (прва) година на средното четиригодишно образование може да ја изведува само лице кое исполнува еден од следниве услови:

- Завршени студии по италијански јазик и литература – наставна насока, VII¹ или 240 ЕКТС.
- Завршени студии по италијански јазик и книжевност, VII¹ или ЕКТС.
- Завршени студии по италијански јазик и литература – друга насока и со здобиена соодветна педагошко-психолошка и методска подготовка на акредитирана високообразовна установа, VII¹ или ЕКТС.

11. ПОТПИС И ДАТУМ НА УТВРДУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма по *италијански јазик* за учениците од I (прва) година на средното четиригодишно образование, на предлог на Бирото за развој на образованието, ја утврди

Министер

проф. д-р РЕНАТА ДЕСКОСКА

Арх. бр. 12-2645/5
28.2.2018 год.

Изготвил: работна група, Решение бр.02-128/1 од 21.12.2017 год.
Контролирал: Весна Торбовска-Василевска, советник
Одобрил: м-р Митко Чешларов, раководител на сектор